

KADININ YAŞAM MEMNUNİYETİNİ BELİRLEYEN FAKTÖRLER: ADIYAMAN, ISPARTA, KOCAELİ ÖRNEĞİ*

Aziz KUTLAR**, Tuba Turgut IŞIK*** ve Pınar TORUN****
Özet

Bu çalışmanın amacı Türkiye'nin değişik kültürel yapıya, iklime ve gelişmişlik düzeylerine sahip üç ilinde(Adıyaman, Kocaeli ve Isparta) kadınların refah düzeyini belirleyen faktörlerin tespit edilmesidir. Çalışmada Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından hazırlanan yaşam memnuniyeti araştırmalarında da yararlanılarak 36 sorudan oluşan yeni bir anket hazırlanmış, kadının yaşam memnuniyeti refah göstergesi olarak kullanılmıştır. Çalışma 2912 örneklemeden oluşmaktadır. Refahı belirleyen faktörler Logistik Regresyon yöntemiyle hem il bazında hem de bütün olarak analiz edilmiştir.

Örneklem seti bir bütün olarak ele alındığında, sigorta güvencesinin sağlık masraflarını karşılama derecesi, sağlık durumu, doktora gitme sıklığı, kadının mutluluğu ve ülkenin sevilen özellikleri değişkenlerinin kadınların yaşam memnuniyetini pozitif yönde etkilediği ve sağlığa zararlı alışkanlıklara sahip olma, hastalandıktan sonra doktora gitme süresi, başka bir ülkede yaşama isteği değişkenlerinin kadınların yaşam memnuniyetini negatif yönde etkilediği bulgusuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kadın Refahı, Yaşam Memnuniyeti, Logistik Regresyon

The Factors of Determining the Level of the Welfare of the Women: The Case of Kocaeli, Adıyaman and Isparta

Abstract

The aim of this study is to analyze the factors that determine the level of welfare of the welfare of the women in the three cities of Turkey (Adıyaman, Isparta, Kocaeli) that have different climate, cultural structure and level of development. In this study, a new questionnaire consisting of 36 questions has been developed by the help of the life satisfaction surveys of TUIK and it has been used as an indicator of welfare. The study consists of 2912 samples. The factors that determine the welfare are analyzed by the Logistic Regression Method across both the city and the whole.

Considering the data set as a whole, it has been reached that the variables such as the degree of the insurance coverage with regard to compensating health costs, the health

* Bu makale Prof. Dr. Aziz KUTLAR yönetiminde tamamlanan "Türkiye'de Kadının Refah Düzeyini Belirlemede Gelir, Eğitim ve Çalışma Statüsü'nün Rolü" başlıklı doktora tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, Sakarya, akutlar@sakarya.edu.tr

*** Yrd. Doç. Dr., Adıyaman Üniversitesi İİBF, İktisat Bölümü, Adıyaman,

tturgut@adiyaman.edu.tr

**** Arş. Gör., Sakarya Üniversitesi İİBF, İktisat Bölümü, Sakarya, ptorun@sakarya.edu.tr

status, the frequency of consulting a doctor, the happiness of the women, and the lovable features of the country make a positive impact on the women's life satisfaction while the variables such as having harmful habits, consulting a doctor after illness, the desire to live in another country make a negative impact on the women's life satisfaction.

Key Words: Welfare of the Women, Life Satisfaction, Logistic Regression

GİRİŞ

Sübjektif refah kavramının iki temel ögesi olan mutluluk ve yaşam kalitesi/memnuniyeti kavramlarıyla ilgili ilk çalışmalar 20. Yüzyılın ilk dönemlerinde şekil almaya başlamıştır. 1925'te Flugel insanların karşılaştıkları olaylar karşısındaki duygusal tepkilerini toplayarak insanların ruh halleriyle ilgili çalışmalar yapmış, Flugel'in bu çalışmaları insanların günlük yaşamlarıyla bağlantılı olan sübjektif refah düzeyinin ölçümüyle ilgili modern çalışmaların öncüsü olmuştur. II. Dünya Savaşı'ndan sonra basit küresel araştırma anketleri kullanılarak insanların mutluluğu ve yaşam memnuniyeti ile ilgili bilgiler toplanmaya başlanmıştır (Ed ve diğ., 2009: 187). Bu çalışmaların en bilinenleri Amerika Birleşik Devletleri tarafından yapılan "Genel Sosyal Araştırma" ve Avrupa Birliği ülkeleri tarafından yapılan "Euro-Barometre" araştırmasıdır. OECD tarafından hazırlanan "Yaşam Kalitesi Endeksi" de yaşam memnuniyeti ve mutluluk algısı ile ilgili olarak yapılan en önemli çalışmalardan birisidir. Türkiye'de de 2003 yılından beri TÜİK tarafından "Yaşam Memnuniyeti Araştırması" yapılmaktadır.

OECD (2011) verilerine göre Türkiye yaşam memnuniyeti bakımından 53 puanla 36 ülke arasında 33. sırada yer almaktadır. Kadınlar için Yaşam Memnuniyeti Endeksi değeri 5,4 iken erkekler için endeks değeri 5,2'dir. OECD tarafından sunulan bilgilere göre Türkiye'de eğitim düzeyi ile yaşam memnuniyeti arasında güçlü bir ilişki vardır. Ekonomik büyüme ve kalkınma teorisinde önemli bir yere sahip olan sosyal sermayeyi ve dolayısıyla sosyal refahı etkileyen önemli bir parametre olarak yaşam memnuniyeti iktisat teorisinde vazgeçilmez bir yere sahiptir.

I. LİTERATÜR TARAMASI

Palmore ve Luikart (1972) yaşam memnuniyetini belirleyen faktörleri inceleyen çalışmalarında organizasyonel aktiviteler, inanç ve içsel kontrol değişkenlerinin yaşam memnuniyetini belirleyen en önemli faktörler olduğunu tespit etmiştir. Ragheb ve Griffith (1982) 55 yaş ve üstü insanlar için boş zaman ile yaşam memnuniyeti arasındaki ilişkiyi incelemiş, boş zaman ile yaşam memnuniyeti arasında pozitif bir korelasyon olduğu sonucuna ulaşmıştır. Judge ve Watanabe (1993) boylamsal analiz ve yatay kesit analizi yöntemlerini kullanarak iş

memnuniyeti ile yaşam memnuniyeti arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada her iki yöntemin farklı sonuçlar verdiğini tespit etmiştir. Boylamsal analiz yönteminde iş doyumu ile yaşam memnuniyeti arasında güçlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşıırken, yatay kesit analizinde iş doyumu ile yaşam memnuniyeti arasında oldukça zayıf bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Schyns (2002), 42 ülkede yaşam memnuniyeti ile gelir düzeyi arasındaki ilişkiyi incelemiş, gelir düzeyi ile yaşam memnuniyeti arasındaki ilişkinin fakir ülkelerde daha güçlü olduğunu tespit etmiştir. Frijters ve diğ. (2004) Doğu Almanya’da reel gelir ve yaşam memnuniyeti arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada reel gelir ile yaşam memnuniyeti arasında güçlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ahn (2005) İspanyol işçilerinin yaşam memnuniyetini belirleyen faktörleri incelediği çalışmada evli kadınlar için eşin işsiz olmasının, çalışma saatlerinin uzun olmasının ve çocuk sayısının yaşam memnuniyetini negatif etkilediği, sosyal ilişkilerin yaşam memnuniyetini pozitif etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Kahneman ve diğ. (2006) gelir ile yaşam memnuniyeti arasındaki ilişkiyi incelemiş, gelir ile yaşam memnuniyeti arasındaki ilişkinin geçici olduğu sonucuna ulaşmıştır. Jan ve Masood (2008) Kashmir ve Jammu’da yaşayan kadınların yaşam memnuniyetini etkileyen faktörleri inceleyen çalışmasında gelir ile yaşam memnuniyeti arasında pozitif bir ilişki olduğunu, yaş ile yaşam memnuniyeti arasında negatif bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Pittau ve diğ. (2010) Euro Bölgesi’ndeki ekonomik farklılıkların yaşam memnuniyeti üzerindeki etkilerini incelediği çalışmalarında fakir ülkelerde kişisel gelir düzeyinin yaşam memnuniyetini daha fazla etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Elgar ve diğ. (2011) elli ülkenin verilerini kullanarak sosyal sermaye, sağlık ve yaşam memnuniyeti arasındaki ilişkiyi incelemiş, sosyal sermaye ile yaşam memnuniyeti arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu ancak sosyal sermaye ile yaşam memnuniyeti arasındaki ilişkinin kadınlarda erkeklere oranla daha kuvvetli olduğu sonucuna ulaşmıştır. Asandului ve Hritcu (2012) çoklu regresyon modelini kullanarak Orta ve Batı Avrupa ülkelerinde (Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Polonya, Romanya, Slovakya, Slovenya, Hırvatistan ve Makedonya) yaşam memnuniyetini belirleyen faktörleri incelediği çalışmasında yüksek statü ile kişisel ilişkilerin yaşam memnuniyetini pozitif etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Proto ve Rustichini(2012), gelir düzeyi arttıkça marjinal yaşam memnuniyetinin azaldığını tespit etmiştir. RostampoorVajari ve diğ. (2012) yaşlılarda sağlık durumu ve yaşam memnuniyeti arasındaki ilişkiyi incelemiş, yaşlı insanların sağlık durumlarındaki iyileşmenin yaşam kalitelerini de iyileştirdiği sonucuna ulaşmıştır. Ramachandran ve R (2012) Hindistan ve Japonya’da yaşayan yaşlı insanların yaşam memnuniyetini etkileyen faktörleri inceledikleri çalışmada daha düşük sosyo ekonomik statüye sahip olmalarına rağmen Hindistan’da yaşayan insanların yaşam memnuniyetlerinin daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Daraei ve Mohajery (2013) Hindistan’da sosyoekonomik statü ile yaşam memnuniyeti arasındaki ilişkiyi araştırdığı çalışmasında sosyoekonomik statü ile yaşam memnuniyeti arasında pozitif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Türkiye’de yaşam memnuniyeti ile ilgili sınırlı sayıda çalışma mevcuttur. Güler ve Emeç (2006) iyimser bakış açısının üniversite öğrencilerinin yaşam memnuniyetine ve akademik başarısına etkisini inceledikleri çalışmada iyimserlik ile akademik başarı arasında bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Ancak iyimser olan, dini inancı yüksek olan, yaşamının büyük bir kısmını kentte geçirmiş olan, iyi bir kariyer beklentisi ve daha yüksek bir harcama düzeyine sahip olan kız öğrencilerin yaşam memnuniyetlerinin daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Aktaş ve diğ. (2012) Batı Akdeniz Bölgesi’nde yaşayan insanların yaşam memnuniyetini belirleyen faktörleri inceledikleri çalışmada eğitim ve gelir düzeyinin yaşam memnuniyetini pozitif etkilediğini tespit etmişlerdir.

II. YÖNTEM VE VERİ SETİ

Çalışma iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde Türkiye’nin farklı gelişmişlik düzeylerine sahip olan üç ilinde (Adıyaman, Isparta ve Kocaeli) yaşayan 2912 kadına yüz yüze görüşme yoluyla 36 sorudan oluşan bir anket uygulanarak kadınların yaşam memnuniyetleri sorgulanmış, ikinci bölümde yaşam memnuniyeti bağımlı değişken olarak alınmış, kadınların yaşam memnuniyeti refah göstergesi olarak kullanılarak, kadınların yaşam memnuniyetini belirleyen faktörler Logistik Regresyon yöntemiyle hem il bazında hem de örneklem setinin tamamı kullanılarak analiz edilmiştir.

A. LOGİT MODEL

Bir modelde bağımlı değişkenin nicel bir değerden ziyade nitel bir değeri temsil etmesi durumunda bağımlı değişkene “1” ve “0” değerleri verilerek bağımlı değişken nicelleştirilmektedir. Bağımlı değişkenin nitelik olarak belirlenmesi durumunda kullanılan yöntem Lojistik Regresyon yöntemidir.

Kadınların Türkiye’de yaşamaktan memnun olması durumu ele alındığında; doğrusal olasılık modelinde, $Y=1$ iken olasılık fonksiyonu;

$$P_i = E(Y = 1|X_i) = \beta_1 + \beta_2 X_i \quad (1)$$

$$P_i = E(Y = 1|X_i) = \frac{1}{1+e^{-(\beta_1+\beta_2 X_i)}} \quad (2)$$

$$P_i = \frac{1}{1+e^{-Z_i}} \quad (3)$$

şeklinde ifade edilebilir.

Burada $Z_i = \beta_1 + \beta_2 X_i$ şeklindedir. Yukarıdaki denklem logistik dağılım fonksiyonunu göstermektedir ve Z_i değeri $(-\infty, \infty)$ arasında P_i (0,1) değerleri arasında yer almaktadır. P_i yalnızca X_i ile değil β değerleri ile de doğrusal bir ilişki içinde değildir. Bunun için burada EKK metodu uygulanamaz. P_i , kadınların yaşamından memnun olma ihtimalini, $(1-P_i)$ kadınların yaşamından memnun

olmama ihtimalini göstermek üzere memnun olma ihtimalinin olmama ihtimaline oranı;

$$\frac{P_i}{1-P_i} = \frac{1+e^{Z_i}}{1+e^{-Z_i}} = e^{Z_i} \quad (4)$$

şeklinde ifade edilebilir. Bu ilişkiyi doğrusal hale getirebilmek için denklemin her iki tarafının doğal logaritmasının alınması gerekir. Denklemin doğal logaritmasının alınması durumunda,

$$L_i = \ln\left(\frac{P_i}{1-P_i}\right) = \beta_1 + \beta_2 X_i + u_i \quad (5)$$

eşitliği elde edilecektir. Kadınların yaşamından memnun olduğu durum $P_i=1$ ve memnun olmadığı durum $P_i=0$ ile gösterildiğinde, Logit modeli aşağıdaki şekilde olur;

$$L_i = \ln\left(\frac{\tilde{P}_i}{1-\tilde{P}_i}\right) = \tilde{\beta}_1 + \tilde{\beta}_2 X_i \quad (6)$$

(5) nolu denklemde yer alan $\left(\frac{P_i}{1-P_i}\right)$ ifadesi odss oranı veya bahis oranı olarak

ifade edilirken, $\left(\frac{P_i}{1-P_i}\right)$ ifadesi ise log bahis oranı olarak ifade edilir.

B. TAHMİN SONUÇLARI

Çalışmada kadınların yaşam memnuniyeti (Bu ülkede yaşamaktan memnun musunuz?) modelin bağımlı değişkenidir. Verilen cevaplar yeterli bulunmadığı için değişkenlerden bir kısmı analize dâhil edilmemiştir. Aşağıdaki Tablo 1'de regresyon denkleminde dâhil edilen değişkenlerle birlikte, regresyon denkleminde dışlanan değişkenlere de yer verilmiştir.

Tablo 1. Logistik Regresyon Modeli'nde Kullanılan Bağımsız Değişkenler

Bu ülkede kadın olmak sizi mutlu ediyor mu? (memnun)	Sağlık açısından risk taşıyan bir alışkanlığınız ya da durumunuz var mı? (risk durumu)
Doğum yeriniz? (doğum yeri)	Sakatlık, kronik ya da süren bir hastalık durumunuz var mı? (hastalık)
Eğitim Düzeyiniz nedir? (eğitim)	Sağlık hizmetlerini nereden almayı tercih ediyorsunuz? (sağlık kurumu)
İş durumunuz nedir? (iş durumu)	Ne kadar süreyle doktora gidersiniz? (kontrol süresi)
Mesleğiniz nedir? (meslek)	Hangi durum için sadece kontrol amaçlı doktora gidersiniz? (check up)
Medeni durumunuz nedir? (medeni durum)	Sağlık hizmeti arama davranışınız aşağıdakilerden hangisine uyar? (hastalıkta süre)
Sizin aylık ortalama geliriniz ne kadar (gelir)	Kendinizi nasıl biri olarak tanımlarsınız? (nasıl biri)
Başka bir gelir kaynağınız var mı? (ek gelir)	Ülkemizin en çok neyini seviyorsunuz? (ülke sevgisi)
Kaç çocuğunuz var? (çocuk)	Bu ülkede yaşamayı tercih ediyorsanız nerede yaşamak istersiniz? (hangi ülke)
Oturduğunuz ev kime ait? (ev)	Yaşadığınız ülkede sizi en çok rahatsız eden şey nedir? (rahatsız)
Sosyal güvenceniz var mı? (sağlık güvencesi)	Yetkiniz olsaydı ilk önce neyi düzeltmeye kalkıştınız? (düzeltme)
Sağlık hizmetlerinden nasıl faydalanıyorsunuz? (güvence türü)	Türkiye'nin kadınları hakkında ne söylemek istersiniz? (Türk kadını)
Sahip olduğunuz sağlık sigortasının kapsamı nedir? (sigorta kapsamı)	Sizce mutluluğun kaynağı nedir? (mutluluk kaynakları)
Sağlık durumunuz için ne söyleyebilirsiniz? (sağlık durumu)	
Lojistik Regresyon Denkleminden Dışlanan Değişkenler	
Çalışıyor iseniz çalışma durumunuz nedir?	Çalışıyor iseniz iş yerindeki statünüz nedir?
Ne kadar süredir çalışıyorsunuz?	Kaç yaşında evlendiniz?
Kendi isteğinizle mi evlendiniz?	Eşinizin mesleği nedir?
Eşinizin aylık ortalama geliri ne kadar?	Bu ülkede kadın olmak sizi mutlu ediyor mu?

Elde edilen regresyon tahminleri yorumlanmadan önce kurulan modellerin anlamlılığı sınanmalıdır. Aşağıdaki Tablo 2 her bir modelin anlamlılığıyla ilgili istatistikî değerleri vermektedir. -2loglikelihood değerinin verilen serbestlik derecesinde χ^2 aşırması modellerin anlamlı olduğunu göstermektedir.

Tablo 2. Modellerin Tahmin Sonuçları

	ADİYAMAN	ISPARTA	KOCAELİ	BÜTÜN
Included Analysis	647	933	1139	2719
Missing Cases	92	46	55	193
Total	739	979	1194	2912
Freedoom degree	26	26	26	26
χ^2	98.906 (0.000)*	13.508 (0.000)	229.604 (0.000)	358.834 (0.000)
-2. Loglikelihood	786.313	1092.639	1341.114	3391.527

*Parantez içindeki değerler olasılık değerlerini vermektedir.

Modelin anlamlılığını sınanıldıktan sonra her bir il için ayrı ayrı Logistik Regresyon denklemleri tahmin edilmiştir. Aşağıdaki Tablo 3 Adıyaman ili tahmin sonuçlarını vermektedir.

Tablo 3. Adıyaman İli Logistik Regresyon Tahmin Sonuçları

	B	S.E.	Wald	Sig.	Exp(B)	95% C.I.for EXP(B)	
						Lower	Upper
Doğum yeri	-,106	,113	,880	,348	,899	,720	1,123
Eğitim	,119	,116	1,062	,303	1,127	,898	1,414
İş durumu	,024	,118	,042	,837	1,025	,813	1,291
Meslek	-,069	,041	2,814	,093***	,933	,861	1,012
Medeni durum	,294	,238	1,519	,218	1,342	,841	2,140
Gelir	,038	,089	,187	,666	1,039	,873	1,237
Ek gelir	,464	,230	4,070	,044**	1,591	1,013	2,499
Çocuk	,175	,166	1,114	,291	1,191	,861	1,648
Ev	-,025	,152	,026	,872	,976	,724	1,315
Sağlık güvencesi	-,998	,884	1,274	,259	,369	,065	2,085
Güvence	-,020	,058	,112	,738	,981	,875	1,099
Sigorta kapsamı	-,239	,190	1,580	,209	,787	,542	1,143
Sağlık durumu	,573	,148	14,948	,000*	1,773	1,326	2,371
Risk durumu	-,165	,100	2,734	,098***	,848	,697	1,031
Hastalık durumu	,074	,037	4,002	,045**	1,077	1,001	1,158
Sağlık kurumu	,057	,112	,257	,612	1,059	,849	1,320
Kontrol süresi	,021	,040	,271	,603	1,021	,944	1,104
Checkup	-,048	,069	,493	,483	,953	,832	1,091
Hastalıkta süre	-,093	,088	1,119	,290	,911	,767	1,082
Nasıl biri	,742	,200	13,758	,000*	2,099	1,419	3,106
Ülke sevgisi	,274	,062	19,619	,000*	1,316	1,165	1,486
Hangi ülke	-,115	,051	5,038	,025**	,891	,806	,985
Rahatsız	,052	,035	2,224	,136	1,054	,984	1,129
Düzeltilme	-,031	,032	,938	,333	,969	,909	1,033
Türk kadını	-,027	,042	,414	,520	,973	,897	1,057
Mutluluk kaynağı	,001	,033	,000	,984	1,001	,938	1,067
Constant	-2,138	1,981	1,164	,281	,118		

*% 1 anlam düzeyinde anlamlıdır **%5 anlam düzeyinde anlamlıdır ***%10 anlam düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 3 Adıyaman ili tahmin sonuçlarını göstermektedir. Tablo 3 incelendiğinde meslek, sağlığa zararlı alışkanlıklara sahip olma ve başka bir ülkede yaşama isteğinin, kadınların yaşam memnuniyetini negatif yönde etkilediği görülmektedir. Çalışan kadın sayısındaki kategorik bir artış kadınların yaşamından memnun olması ihtimalini (log bahis oranını) % 7 $((0.93-1)*100)$ azaltırken, sağlığa zararlı alışkanlıklara sahip olma durumundaki kategorik bir artış kadınların yaşamından memnun olması ihtimalini % 16 azaltmaktadır. Bunun yanı sıra başka bir ülkede yaşama isteğindeki kategorik bir artış kadınların yaşamlarından memnun olması ihtimalini % 11 azaltmaktadır.

Farklı gelir kaynaklarına sahip olma, hastalık durumu, kişinin kendini tanımlama biçimi ve ülkenin sevilen özellikleri kadınların yaşam memnuniyetini

pozitif yönde etkileyen faktörlerdir. Farklı gelir kaynaklarına sahip olma durumundaki kategorik bir artış kadınların yaşamından memnun olma olasılığını % 59 artırırken, sağlık durumundaki kategorik bir iyileşme kadınların yaşamlarından memnun olması ihtimalini %77 artırmaktadır. Bununla birlikte kişinin kendini tanımlama biçimindeki kategorik bir artış kadınların yaşamlarından memnun olma ihtimalini % 109 artırırken, ülkenin sevilen özelliklerindeki kategorik bir iyileşme kadınların yaşamlarından memnun olması ihtimalini % 131 artırmaktadır.

Tablo 4.Kocaeli İli Logistik Regresyon Tahmin Sonuçları

	B	S.E.	Wald	Sig.	Exp(B)	95% C.I.for EXP(B)	
						Lower	Upper
Doğum yeri	,177	,070	6,457	,011	1,194	1,041	1,369
Eğitim	-,180	,082	4,820	,028**	,835	,711	,981
İş durumu	,126	,118	1,139	,286	1,134	,900	1,430
Meslek	,000	,046	,000	,994	1,000	,914	1,094
Medeni durum	-,043	,175	,060	,807	,958	,681	1,349
Gelir	-,062	,080	,605	,437	,940	,803	1,099
Ek gelir	,225	,155	2,115	,146	1,253	,925	1,697
Çocuk	-,206	,115	3,213	,073***	,814	,650	1,019
Ev	,120	,121	,984	,321	1,128	,889	1,430
Sağlık güvencesi	-,265	,552	,231	,631	,767	,260	2,264
Güvence türü	,011	,057	,039	,843	1,011	,905	1,130
Sigorta kapsamı	1,091	,152	51,648	,000*	2,976	2,210	4,007
Sağlık durumu	,155	,112	1,926	,165	1,168	,938	1,453
Risk durumu	-,054	,066	,679	,410	,947	,833	1,077
Hastalık durumu	-,028	,026	1,149	,284	,973	,925	1,023
Sağlık kurumu	,001	,079	,000	,989	1,001	,858	1,169
Kontrol süresi	,044	,033	1,788	,181	1,044	,980	1,113
Checkup	-,007	,039	,031	,860	,993	,919	1,073
Hastalıkta süre	-,058	,082	,492	,483	,944	,804	1,109
Nasıl biri	1,257	,183	47,455	,000*	3,516	2,459	5,028
Ülke sevgisi	,166	,054	9,529	,002*	1,180	1,062	1,312
Hangi ülke	-,059	,036	2,652	,103	,943	,879	1,012
Rahatsız	-,015	,036	,187	,666	,985	,918	1,056
Düzeltilme	-,009	,024	,131	,718	,991	,945	1,040
Türk kadını	,047	,032	2,178	,140	1,048	,985	1,115
Mutluluk kaynağı	,063	,033	3,562	,059***	1,065	,998	1,137
Constant	-4,980	1,382	12,988	,000	,007		

*% 1 anlam düzeyinde anlamlıdır **%5 anlam düzeyinde anlamlıdır ***%10 anlam düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 4 Kocaeli ili için elde edilen tahmin sonuçlarını göstermektedir. Tablo 4 incelendiğinde eğitim, çocuk sayısı, sağlık güvencesinin sağlık masraflarını karşılama derecesi, kişinin kendini tanımlama biçimi, ülkenin sevilen özellikleri ve mutluluk kaynağı değişkenlerinin anlamlı olduğu görülmektedir. Eğitim ve çocuk sayısı değişkenlerinin kadınların yaşamından memnun olması ihtimalini negatif etkilemektedir. Eğitimdeki kategorik bir artış kadınların yaşamından memnun olması olasılığını % 17 azaltırken, çocuk sayısındaki kategorik bir artış kadınların yaşamından memnun olması olasılığını % 92 azaltmaktadır. Eğitim düzeyi ile yaşam memnuniyeti arasında beklentilerin aksine negatif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir. Eğitim ile kadınların yaşam memnuniyeti arasında negatif yönlü bir ilişkinin olması eğitim düzeyi diğer illere kıyasla yüksek olmasına rağmen kadınların iş gücüne katılma oranlarının düşük olması ile açıklanabilir.

Sağlık güvencesinin sağlık masraflarını karşılama derecesi, kişinin kendini tanımlama biçimi, ülkenin sevilen özellikleri ve mutluluk kaynağı değişkenleri kadınların yaşam memnuniyetini pozitif etkilemektedir. Sağlık sigortasının sağlık masraflarını karşılama derecesindeki kategorik bir artış kadınların yaşamından memnun olması ihtimalini % 197 artırırken, kişinin kendini tanımlama biçimindeki kategorik bir artış kadınların yaşamından memnun olması ihtimalini % 251 artırmaktadır. Bunlara ilave olarak ülkenin sevilen özelliklerindeki kategorik bir artış kadınların yaşamından memnun olması ihtimalini % 18 artırırken, mutluluk kaynağındaki kategorik bir artış kadınların yaşamından memnun olması ihtimalini % 6,5 artırmaktadır

Tablo 5. Isparta İli Logistik Regresyon Sonuçları

	B	S.E.	Wald	Sig.	Exp(B)	95% C.I.for EXP(B)	
						Lower	Upper
Doğum yeri	-,018	,095	,036	,850	,982	,816	1,183
Eğitim	-,244	,134	3,297	,069***	,784	,603	1,020
İş durumu	,191	,114	2,819	,093***	1,210	,969	1,512
Meslek	,047	,042	1,272	,259	1,048	,966	1,137
Medeni durum	,003	,194	,000	,987	1,003	,686	1,466
Gelir	,073	,077	,887	,346	1,075	,925	1,251
Ek gelir	-,139	,149	,874	,350	,870	,651	1,164
Çocuk	,286	,157	3,311	,069***	1,330	,978	1,810
Ev	-,089	,125	,506	,477	,915	,716	1,169
Sağlık güvencesi	,070	1,287	,003	,956	1,073	,086	13,360
Güvence türü	,068	,073	,869	,351	1,070	,928	1,235
Sigorta kapsamı	,493	,162	9,278	,002*	1,637	1,192	2,249
Sağlık durumu	,116	,143	,655	,418	1,123	,848	1,488
Risk durumu	-,171	,074	5,400	,020**	,843	,729	,974
Hastalık	,076	,034	5,057	,025**	1,079	1,010	1,152
Sağlık kurumu	,194	,089	4,735	,030**	1,215	1,019	1,447
Kontrol süresi	,003	,035	,008	,930	1,003	,937	1,074
Checkup	-,019	,048	,153	,695	,981	,893	1,078
Hastalıkta süre	-,074	,089	,699	,403	,928	,780	1,105
Nasıl biri	1,623	,231	49,273	,000*	5,070	3,222	7,978
Ülke sevgisi	,022	,055	,164	,686	1,023	,918	1,140
Hangi ülke	-,046	,046	1,003	,317	,955	,873	1,045
Rahatsız	-,012	,038	,106	,744	,988	,917	1,064
Düzeltilme	-,012	,027	,212	,645	,988	,938	1,041
Türk kadını	-,060	,035	3,039	,081***	,942	,880	1,008
Mutluluk kaynağı	-,035	,033	1,099	,294	,966	,905	1,031
Constant	-4,149	2,796	2,202	,138	,016		

*% 1 anlam düzeyinde anlamlıdır **%5 anlam düzeyinde anlamlıdır ***%10 anlam düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 5 Isparta ili için elde edilen tahmin sonuçlarını göstermektedir. İş durumu, çocuk sayısı, sağlık sigortasının sağlık masraflarını karşılama derecesi, hastalık durumu, kadının kendini tanımlama biçimi değişkenlerinin kadınların yaşam memnuniyetini pozitif etkilediği görülmektedir. İş durumundaki kategorik bir artış kadınların yaşamından memnun olması ihtimalini % 21 artırırken, çocuk sayısındaki kategorik bir artış kadınların yaşamından memnun olması ihtimalini %

33 artırmaktadır. Ayrıca sağlık sigortasının sağlık masraflarını karşılama derecesindeki kategorik bir artış kadınların yaşamından memnun olması ihtimalini % 63 artırmaktadır.

Eğitim, sağlığa zararlı alışkanlıklara sahip olma ve Türk kadınları ile ilgili düşüncelerin kadınların yaşam memnuniyetini negatif yönde etkilediği görülmektedir. Eğitimdeki kategorik bir artış, kadınların yaşam memnuniyetini % 22 azaltırken, sağlığa zararlı alışkanlıklara sahip olma durumundaki kategorik bir artış, kadınların yaşam memnuniyetini %16 azaltmaktadır. İlave olarak Türk kadınları ile ilgili düşüncelerdeki kategorik bir değişme kadınların yaşam memnuniyetini % 6 azaltmaktadır.

Tablo 6. Anket Verilerinin Tamamı için Elde Edilen Logistik Regresyon Sonuçları

	B	S.E.	Wald	Sig.	Exp(B)	95% C.I.for EXP(B)	
						Lower	Upper
Doğum yeri	,025	,047	,292	,589	1,026	,936	1,125
Eğitim	-,043	,054	,621	,431	,958	,861	1,066
İş durumu	,038	,062	,378	,539	1,039	,920	1,172
Meslek	,007	,023	,099	,753	1,007	,963	1,053
Medeni durum	,033	,105	,102	,750	1,034	,842	1,269
Gelir	,009	,044	,039	,844	1,009	,925	1,100
Ek gelir	,034	,093	,132	,717	1,034	,862	1,240
Çocuk	,021	,074	,079	,778	1,021	,883	1,182
Ev	-,045	,071	,390	,533	,956	,832	1,100
Sağlık güvencesi	-,217	,391	,309	,578	,805	,374	1,732
Güvence türü	,015	,034	,192	,661	1,015	,950	1,084
Sigorta kapsamı	,606	,089	45,943	,000*	1,833	1,538	2,184
Sağlık durumu	,195	,071	7,636	,006*	1,215	1,058	1,396
Risk durumu	-,123	,041	8,864	,003*	,884	,815	,959
Hastalık durumu	,020	,017	1,463	,227	1,020	,988	1,054
Sağlık kurumu	,052	,050	1,097	,295	1,054	,956	1,162
Kontrol süresi	,038	,019	3,980	,046**	1,039	1,001	1,078
Checkup	-,041	,026	2,469	,116	,960	,911	1,010
Hastalıkta süre	-,114	,047	5,858	,016**	,892	,814	,979
Nasıl biri	1,195	,111	116,583	,000*	3,304	2,659	4,104
Ülke sevgisi	,154	,031	25,408	,000*	1,167	1,099	1,239
Hangi ülke	-,113	,023	24,917	,000*	,893	,854	,934
Rahatsız	,011	,019	,316	,574	1,011	,973	1,050
Düzeltilme	-,006	,015	,163	,686	,994	,965	1,024
Türk kadını	-,010	,019	,246	,620	,990	,954	1,029
Mutluluk kaynağı	,019	,018	1,078	,299	1,019	,983	1,056
Constant	-3,714	,915	16,463	,000	,024		

*% 1 anlam düzeyinde anlamlıdır **%5 anlam düzeyinde anlamlıdır ***%10 anlam düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 6 örneklem setinin tamamı analiz edildiğinde elde edilen tahmin sonuçlarını göstermektedir. Tahmin sonuçları incelendiğinde sağlık sigortasının sağlık masraflarını karşılama derecesi, sağlık durumu, sağlığa zararlı alışkanlıklara sahip olma durumu, doktora gitme sıklığı, hastalandıktan sonra doktora başvurma süresi, kişinin kendini tanımlama biçimi, ülkenin sevilen özellikleri ve başka bir ülkede yaşama arzusu değişkenlerinin anlamlı olduğu görülmektedir.

Sağlığa zararlı alışkanlıklara sahip olma, hastalandıktan sonra doktora başvurma süresi, başka bir ülkede yaşama isteği kadınların yaşam memnuniyetini negatif yönde etkilemektedir. Sağlığa zararlı alışkanlıklardaki kategorik bir artış, kadınların yaşam memnuniyetini % 12 azaltırken, hastalandıktan sonra doktora gitme süresindeki kategorik bir artış kadınların yaşamından memnun olması ihtimalini % 11 azaltmaktadır. İlave olarak başka bir ülkede yaşama arzusundaki kategorik bir artış kadınların yaşamından memnun olması ihtimalini %11 azaltmaktadır.

Sağlık sigortasının sağlık masraflarını karşılama derecesi, sağlık durumu, doktora gitme sıklığı, kişinin kendini tanımlama biçimi ve ülkenin sevilen özellikleri kadınların yaşam memnuniyetini olumlu etkilemektedir. Sağlık sigortasının sağlık masraflarını karşılama derecesindeki kategorik bir artış kadınların yaşamından memnun olma ihtimalini % 83 artırırken, sağlık durumundaki kategorik bir artış kadınların yaşamından memnun olması ihtimalini % 21 artırmaktadır. Bununla birlikte doktora gitme sıklığındaki kategorik bir artış kadınların yaşamından memnun olması ihtimalini % 3,9 artırırken, kişinin kendini tanımlama biçimindeki kategorik bir artış kadınların yaşamından memnun olması ihtimalini % 204 artırmakta, ülkenin sevilen özelliklerindeki kategorik bir artış kadınların yaşamından memnun olması ihtimalini % 16 artırmaktadır.

SONUÇ

Bu çalışmada kadının yaşam memnuniyeti refah göstergesi olarak kabul edilmiş, farklı gelişmişlik düzeylerine sahip olan üç ilde (Adıyaman, Isparta, Kocaeli) kadınların refah düzeyini belirleyen faktörler incelenmiştir. Refah düzeyleri belirlenirken kadınların sadece çalışma statüleri, eğitimleri değil, refah düzeylerini birebir etkileyen aile yapıları, çocuk sayıları gibi demografik özellikler de dikkate alınmıştır.

Ele alınan illerin farklı kültürel yapıya ve farklı gelişmişlik düzeylerine sahip olması nedeniyle elde edilen sonuçlar illere göre önemli farklılıklar göstermektedir. Meslek, sağlığa zararlı alışkanlıklara sahip olma ve başka bir ülkede yaşama isteği Adıyaman'da yaşayan kadınların refah düzeyini negatif etkileyen temel faktörler arasında yer alırken, farklı gelir kaynaklarına sahip olma, sağlık durumu, kadının kendini tanımlama biçimi ve ülkenin sevilen özellikleri Adıyaman'da yaşayan kadınların refah düzeyini pozitif etkileyen faktörler arasında yer almaktadır.

Eğitim ve çocuk sayısı Kocaeli’ de yaşayan kadınların refah düzeyini olumsuz etkilerken, sağlık sigortasının sağlık masraflarını karşılama derecesi, kişinin kendini tanımlama biçimi, ülkenin sevilen özellikleri ve mutluluk kaynağı olarak görülen faktörler Kocaeli’ de yaşayan kadınların refah düzeyini olumlu yönde etkilemektedir. İş durumu, çocuk sayısı, sağlık sigortasının sağlık masraflarını karşılama derecesi, hastalık durumu ve kadının kendini tanımlama biçimi Isparta’da yaşayan kadınların refah düzeyini pozitif yönde etkilerken, eğitim, sağlığa zararlı alışkanlıklara sahip olma, Türk kadınları ile ilgili düşünceler Isparta’da yaşayan kadınların refah düzeyini negatif yönde etkilemektedir.

Örnekleme seti bir bütün olarak ele alındığında, sigorta güvencesinin sağlık masraflarını karşılama derecesi, sağlık durumu, doktora gitme sıklığı, kadının mutluluğu ve ülkenin sevilen özellikleri değişkenlerinin kadınların yaşam memnuniyetini pozitif yönde etkilediği buna karşılık sağlığa zararlı alışkanlıklara sahip olma, hastalandıktan sonra doktora gitme süresi, başka bir ülkede yaşama isteği değişkenlerinin kadınların yaşam memnuniyetini negatif yönde etkilediği bulgusuna ulaşılmıştır.

KAYNAKÇA

- AHN, Namkee (2005), "Factor Affecting Life Satisfaction Among Spanish Workers: Relative Importance of Wage and Other Factors", İnternet Adresi: <http://web.ua.es/jelalicante/Ahn.pdf>, Erişim Tarihi: 04. 03. 2013.
- AKTAŞ, Ali Rıza; Burhan ÖZKAN ve Onur OKUL (2012), "Analysis of Factors Affecting The Life Satisfaction of Household Heads Living in Urban Areas; A Case of West Mediterranean Region", İnternet Adresi: <http://eprints.ibu.edu.ba/1168/>, Erişim Tarihi: 01.05. 2013.
- ASANDULUI, Laura and Raoxana Otilia Sonia HRITCU (2012), "Logistic Regression Used In Determining Factors That Influence The Perceptions on Life Satisfaction In Central and Eastern Europe" İnternet Adresi: dem.vse.cz/resources/relik12/sbornik/download/pdf/19HRITCUROXANA_OTILIA_SONIA-paper.pdf, Erişim Tarihi: 05.05.2013.
- DARAEI, Mina and Artmiz MAHOJERY (2013), "The Impact of SocioEconomic Statüs on Life Satisfaction" Soc Indic Res, Vol; 112, 69-81.
- ED, Diener; Richard E. LUCAS and Shigerio OISHI (2009), "Subjective Well-Being: The Science of Happiness and Life Satisfaction", Oxfors Handbook of Positive Psychology, Editörler: Charler Snyder, Shane J. Lopez, Oxford University Press, Newyork.
- ELGAR, j. Frank; Christopher G. DAVIS, Micheal j. WOHL, Stephen j. TRITES, John M. ZELENSKI, Micheal S. MARTIN(2011), "Social Capital, Health and Life Satisfaction in 50 Countries", Health and Place, Vol; 17, 1044-1053.
- FRIJTERS, Paul; John P. HAIKEN-DENEW and Michael A. SHIELDS (2004), "Money Does Matter! Evidence From Increasing Real Income and Life Satisfaction in East Germany Following Reunification" The American Economic Review, Vol; 94, 730-740.
- GÜLER KÜMBÜL, Burcu ve Hamdi EMEÇ (2006), "Yaşam Memnuniyeti ve Akademik Başarıda İyimselik Etkisi", D.E.Ü.İ.İ.B.F. Dergisi, Vol; 21, 129-149.
- JAN, Muzamil and Tasia MASOOD (2008), "An Assessment of Life Satisfaction Among Women", Stud Home Comm. Sci., Vol; 2, 33-42.
- JUDGE, A. Timothy and Shinichiro WATANEBE (1993), "Another Look at the Job Satisfaction-Life Satisfaction Relationship", Journal of Applied Psychology, Vol; 78, 939-948.

- KAHNEMAN, Daniel; Alan B. KRUEGER, David SCHKADE, Norbert SCHWARZ, Arthur A. STONE (2006), "Would You Be Happier If You Were Richer? A Focusing Illusion", *Science*, Vol; 312, 1908-1910.
- OECD (2011), "Life Satisfaction", İnternet Adresi: <http://www.oecdbetterlifeindex.org/topics/life-satisfaction/>, Erişim Tarihi: 02.03.2013
- PALMORE, Erdman and Clark LUKART (1972), "Health and Social Factors Related to Life Satisfaction", *Journal of Health and Social Behavior*, Vol;13, 68-76.
- PITTAU, M. Grazia; Roberto ZELLI and Andrew GELMAN (2010), "Economic Disparities and Life Satisfaction in European Regions", *Soc. Indic Res*, Vol; 96, 339-361.
- PROTO, Eugenio and Aldo RUSTICHINI (2012), "Life Satisfaction, House Income and Personality Traits", *Warwick Economic Research Papers*, Vol; 988, 1-33.
- RAGHEB, Mounir and Crystal A. GRIFFITH (1982), "The Contribution of Leisure Participation and Leisure Satisfaction to Life Satisfaction of Older Persons", *Journal of Leisure Research*, Vol; 14, 295-306.
- RAMACHANDRAN, Rathi and Radhika R (2012), "SocioEconomic Status, Life Satisfaction in Cross Culturel Perspective: The Elderly Japan and India", *International Journal of Humanities and Social Science*", Vol; 285-292.
- ROSTAMPOORVAJARI, Mounir; Samad ABADINI and Robabeh POURJABALI (2012), "The Triangle, Quality Health and Life Satisfaction in Elderly", *Journal of Science*, Vol;1, 55-58.
- SCHYNS, Peggy (2002), "Wealth of Nations Individual Income and Life Satisfaction in 42 Countries: A Multilevel Approach", *Social Indicators Research*, Vol; 60, 5-40.